

**Jouw stem
Onze kracht
Voor de Rechtsstaat**

PVDR
PARTIJ VOOR DE
RECHTSSTAAT

PARTIJ PROGRAMMA

INHOUDSOPGAVE

Voor een sterke rechtsstaat, veiligheid en menselijkheid.

Voorwoord lijsttrekker 3

Rechtvaardigheid

Toegankelijke rechtspraak en eerlijke behandeling voor iedere burger 4

Herstel en toegankelijkheid 5

Rechtsstaat en democratie 6

Wonen

Wonen: grond, gebouwen en de rechtsstaat 9

1. Naar een circulaire en rechtvaardige ruimteverdeling 9

2. Probleemanalyse 10

3. Beleidsdoelen 12

3.1. Circulair bouwen als norm 12

3.2. Democratische zeggenschap over grond 13

3.2.1. Beperking groot grondbezit 13

3.2.2. Herwaardering 13

3.3 Het recht op wonen als grondrecht 14

4. Wetsvoorstellen 15

5. Uitvoering en toezicht 15

6. Gelijkheid, redelijkheid en duurzaamheid 16

Wonen: Recht op een Thuis 17

Een eerlijke en transparante overheid 20

Veiligheid

Een allesomvattend plan voor vrouwenrechten 26

Veiligheid en defensie: Efficiënte en toekomstbestendige defensie 31

Internationale rechtsorde:

1 Versterking internationale rechtsorde 38

2. Wapenhandel en medeplichtigheid aan geweld 39

3. Genocide en oorlogsmisdaden 40

4. Humanitaire en juridische verantwoordelijkheid 41

Een Europees veiligheidsalternatief: Een Soeverein, Sterk Europa 43

Medemenselijkheid

Armoedebeloid 46

Gelijke kansen voor elk kind 47

Structurele aanpak kinderarmoede 48

Een Rechtsstaat, Geen Politie Staat 50

Innovatie, ondernemerschap en digitale toekomst 56

Rechtsstaat en Mensenrechten 59

Hervorming jeugdbescherming 60

Onderwijs en Samenleving. 63

Migratie en Asielbeleid 65

Stemmen op Partij voor de Rechtsstaat 68

Partij voor de Rechtsstaat

Missie

Als lijsttrekker van de Partij voor de Rechtsstaat zet ik mij in voor een samenleving waarin de rechtsstaat onaantastbaar is en iedereen, van burgers tot klokkenluiders, beschermd wordt tegen onrecht. Ik sta voor transparantie, rechtvaardigheid en gelijke kansen, zodat ieder kind, iedere vrouw en iedere burger in veiligheid en vrijheid kan opgroeien en leven.

Visie

"Ik geloof in een samenleving waar rechtsstaat en menselijke waardigheid hand in hand gaan met vrijheid, innovatie en verantwoordelijkheid. Een samenleving waarin technologie en wetgeving dienen om mensen te beschermen in plaats van te beperken, waarin ondernemerschap, talent en creativiteit worden gestimuleerd, en waar iedereen – ongeacht geslacht, afkomst of achtergrond – gelijke kansen krijgt om veilig, zelfstandig en volwaardig te leven. Als moeder van twee kinderen en een voorvechter van mensenrechten, wil ik een toekomst bouwen waarin onze kinderen opgroeien in vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid."

Drs. Daniëlle Tulp

LIJSTTREKKER PARTIJ VOOR DE RECHTSSTAAT

Toegankelijke rechtspraak en eerlijke behandeling voor iedere burger

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor een samenleving waarin rechtvaardigheid bereikbaar is voor iedereen en niet alleen voor wie de weg weet of het kan betalen. De sluiting van tientallen rechtbanken en kantongerechten heeft geleid tot grotere afstanden, langere wachttijden en een gevoel van vervreemding tussen burger en overheid. Dat tast de kern van de rechtsstaat aan.

Rechtspraak is geen luxe, maar een fundamenteel onderdeel van een vrije en eerlijke samenleving. Daarom willen wij het recht weer toegankelijk maken voor de gewone burger, zowel in praktische als in financiële zin.

Herstel van vertrouwen: Burgers moeten erop kunnen rekenen dat de overheid eerlijk, onafhankelijk en menselijk handelt, en openstaat voor kritiek en herstel van fouten. Denk aan het toeslagenschandaal en de gedupeerden in Groningen vanwege aardbevingsschade door gaswinning.

“De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een Nederland waarin de burger centraal staat, de overheid dienstbaar en rechtvaardig is, en de rechtsstaat weer voelbaar is in het dagelijks leven.”

Herstel en toegankelijkheid

1. **HERSTEL VAN LOKALE RECHTSPRAAK:** WE ONDERZOEKEN DE HEROPENING VAN GESLOTEN RECHTBANKLOCATIES IN LANDELIJKE REGIO'S EN DE INVOERING VAN MOBIELE RECHTBANKEN (RECHTSPRAAK OP LOCATIE), ZODAT RECHTSPRAAK WEER DICHTER BIJ MENSEN KOMT.
2. **DIGITALE TOEGANKELIJKHEID MET MENSELIJKE ONDERSTEUNING:** ONLINE PROCEDURES ZIJN WAARDEVOL, MAAR MOGEN PERSOONLIJKE TOEGANG NIET VERVANGEN. IEDERE BURGER MOET KUNNEN KIEZEN TUSSEN DIGITALE EN FYSIEKE RECHTSPRAAK, MET HULP VOOR WIE DIGITAAL MINDER VAARDIG IS.
3. **BETAALBARE RECHTSHULP:** WE VERSTERKEN DE SOCIALE ADVOCATUUR EN RECHTSBIJSTAND, ZODAT OOK MENSEN MET EEN LAGER INKOMEN OF SCHULDEN HUN RECHT KUNNEN HALEN.
4. **SNELLE EN BEGRIJPELIJKE PROCEDURES:** RECHTSPRAAK MOET NIET ALLEEN RECHTVAARDIG, MAAR OOK BEGRIJPELIJK EN EFFICIËNT ZIJN. MINDER BUREAUCRATIE, MEER DUIDELIJKHEID.
5. **VOORKOMEN ÉN HERSTELLEN VAN ONRECHT:** DE OVERHEID MOET LEREN VAN HET VERLEDEN. WIJ ZULLEN ER ALLES AAN DOEN OM EEN NIEUWE TOESLAGENAFFAIRE TE VOORKOMEN EN ZETTEN ONS IN VOOR EEN GELIJKWAARDIG EN RECHTVAARDIG HERSTEL VOOR ALLE GEDUPEERDEN. BURGERS MOGEN NOOIT MEER VERMALEN WORDEN DOOR WANTROUWEN, SYSTEEMFOUTEN OF GEBREK AAN MENSELIJKE MAAT.

GELIJKE BEHANDELING IN DE RECHTSSTAAT: ARTIKEL 1 VAN DE GRONDWET IS ONZE LEIDRAAD. NIEMAND MAG ANDERS WORDEN BEHANDELD OP BASIS VAN AFKOMST, GESLACHT OF LEVENSBESCHOUWING.

*Voor een sterke rechtsstaat, veiligheid en menselijkheid.
Wij zijn de volwassen tegenstem tegen extremen. Niet links, niet
rechts. Maar voor waarden die universeel zijn: menselijkheid,
veiligheid, gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid.*

Rechtsstaat & Democratie: 12 concrete voorstellen

- 1. **Verplicht onderzoek door het Huis voor Klokkenluiders (HvK).**

Elke meldwaardige misstand krijgt een onafhankelijk, tijdig en volledig onderzoek met tussentijdse rapportage en doorzettingsmacht richting toezichthouders. HvK bepaald niet wat meldwaardig is.

- 2. **Verplichte bescherming via of door het HvK met sanctiebevoegdheid.**

Het HvK biedt of regelt bescherming vanaf de eerste melding: juridische bijstand, vertrouwelijkheid, benadelingsonderzoek en praktische veiligheid.

- 3. **Verbod op afstemming buiten de melder om.**

Geen overleg met dader of degene waarover misstanden gaan zonder kennis én betrokkenheid van de melder. Ook niet als de overheid betrokkende blijkt te zijn; elke contactmoment opgenomen, gelogd en deelbaar met de melder.

- 4. **Mogelijkheid voor melder naar Huis voor Klokkenluiders in ander Europees land te gaan.**

Indien melder niet serieus wordt genomen in eigen land kan hij/zij direct (zonder drempels) naar een Huis voor Klokkenluiders in Europees land naar zijn/haar keuze. Met onderzoek plicht! Tolk en rechtshulp worden vergoed.

- 5. Altijd betaalde rechtsbijstand op gelijk niveau.

Melders en slachtoffers krijgen financiering gelijkwaardig aan de tegenpartij (ook als dat de overheid is die door publieke middelen wordt betaald), inclusief specialisten en deskundigenonderzoek.

- 6. Verbod op ontnemen of traineren van rechtsbijstand + ban op SLAPP.

Stoppen met blokkeren, vertragen of intrekken van bijstand; waarborgen voor spoedvoorzieningen en vervangende advocaat bij belangenconflict. Verbod op SLAPP procedures (Strategic Lawsuits Against Public Participation): geen rechterlijke/administratieve procedures of beslagmaatregelen inzetten om de melder te intimideren of het publieke debat te smoren. Ook geen vermogen of tegoeden afpakken om de melder te laten zwijgen. Rechter mag niet bepalen of iets SLAPP is of niet. Dat wordt wettelijk omschreven.

- 7. Onafhankelijke handhaving met doorzettingsmacht bij WOO/AVG.

Een volledig onafhankelijke instantie die bij WOO/AVG verzoeken onaangekondigd mag doorzoeken en gegevens veiligstellen/beslag leggen, zonder beïnvloeding door de overheid.

- 8. Directe route naar Europese rechters in land naar keuze en verplichte procedure behandeling.

Bij structurele of ernstige mensenrechtenschendingen (vaak bij overheid als tegenstander) krijgt de melder laagdrempelige en snelle toegang tot Europese onafhankelijke rechtsmacht, met tolk en kosteloze en onbeperkte bijstand waar nodig.

- 9. Internationale toetsing mogelijk maken met sanctie bevoegdheid.

Op verzoek van melder of beklaagde kan een onafhankelijke buitenlandse rechter een Nederlandse zaak overnemen of toetsen, ter voorkoming van schijn van partijdigheid.

- 10. Rechters passen de wet strikt toe met sancties voor rechter indien dit niet wordt gedaan.

Geen omzeiling via creatieve interpretaties; strengere motiveringsplicht en toetsing aan wet en verdragen, met effectieve rechtsbescherming bij schending.

- 11. Processenverbaal woordelijk en volledig.

Verklaringen worden exact en zonder wijzigingen in het PV opgenomen; alles wat ter sprake komt wordt vastgelegd; opnames van verhoren/zittingen standaard toegestaan. GEEN gewenste wijzingen, weglatingen of interpretaties in een proces verbaal t.b.v. tegenpartij (gebeurd nu veel wanneer overheid de tegenpartij is).

- 12. Ambtelijke onschendbaarheid afschaffen.

Ambtenaren van alle overheden (incl. Belastingdienst, politie en rechtspraak) zijn individueel aanspreekbaar bij misbruik van bevoegdheden; heldere tuchtnormen en sancties.

Onze belofte

Wij bouwen aan een Nederland waar politiek, macht en het recht in dienst staan van de mens.

PARTIJ VOOR DE RECHTSSTAAT

Danielle Tulp

Lijst 27

Wonen

Grond, Gebouwen en de Rechtsstaat

Naar een Circulaire en Rechtvaardige Ruimteverdeling

1. Naar een Circulaire en Rechtvaardige Ruimteverdeling

Grond is de fysieke basis van onze samenleving. Op Nederlandse bodem wonen, werken en leven wij, maar ook ligt hier onze voedselvoorziening, onze natuur en onze infrastructuur. Grond is niet reproduceerbaar; het is een eindige hulpbron. Daarom behoort grond primair een publiek goed te zijn, niet een middel tot private winstmaximalisatie. De manier waarop Nederland zijn ruimte indeelt, bepaalt direct de kwaliteit van de rechtsstaat: toegang tot wonen, voedsel en leefomgeving mag niet afhankelijk zijn van de macht van grootkapitaal. De Partij voor de Rechtsstaat pleit voor een fundamentele hervorming van het grond- en bouwbeleid, waarin maatschappelijk belang, duurzaamheid en circulaire principes leidend zijn.

Wonen

2. Probleemanalyse

2.1 Grond in handen van grootkapitaal

Een onevenredig groot deel van de Nederlandse grond is geconcentreerd in handen van een beperkt aantal grootgrondbezitters en institutionele beleggers.

Zo bezit verzekeraar a.s.r. alleen al ruim 45.000 hectare landbouwgrond: een oppervlak vergelijkbaar met de steden Rotterdam en Den Haag samen. Ook andere institutionele investeerders beheren aanzienlijke percelen, vaak niet met het oog op maatschappelijke benutting, maar op financieel rendement.

Dit leidt tot:

Speculatie en prijsopdrijving van grond, waardoor woningbouw onbetaalbaar wordt; Verlies van democratische zeggenschap over hoe de ruimte in Nederland wordt gebruikt; Vertraagde woningbouw doordat grond braak blijft liggen in afwachting van waardestijging;

Een structureel tekort aan betaalbare woningen en aan grond voor publieke voorzieningen.

Wonen

2.2 Lineaire bouwpraktijken en verspilling

De huidige bouwsector is grotendeels lineair georganiseerd: grondstoffen worden gewonnen, gebruikt en vervolgens als afval afgedankt. Dit model leidt tot hoge CO₂- uitstoot, verspilling van materialen en een groeiende afvalberg.

Daarnaast worden gebouwen vaak ontworpen zonder oog voor toekomstig hergebruik of aanpasbaarheid, waardoor renovatie en transformatie moeilijk of kostbaar zijn.

Een duurzaam en rechtvaardig Nederland vereist daarom een tweevoudige transitie:

- Naar circulair bouwen, waarin materialen, energie en ruimte in gesloten kringlopen functioneren;
- Naar rechtvaardig grondbezit, waarin grond dient als maatschappelijk kapitaal, niet als financieel speculatieobject.

Wonen

3. Beleidsdoelen

3.1 Circulair bouwen als norm

De Partij voor de Rechtsstaat stelt het volgende uitgangspunt: elk nieuw gebouw in Nederland moet circulair ontworpen en gerealiseerd worden.

Daarbij horen de volgende beleidsdoelen:

- Demontabel bouwen:

Nieuwe gebouwen worden zodanig ontworpen dat ze aanpasbaar en demontabel zijn, zodat materialen later opnieuw kunnen worden gebruikt.

- Materiaalpaspoorten:

Elk gebouw krijgt een digitaal paspoort waarin wordt vastgelegd welke materialen zijn toegepast, om hergebruik in de toekomst te vergemakkelijken.

- Hout en biobased materialen:

De bouwsector verschuift naar natuurlijke, hernieuwbare grondstoffen zoals hout, vlas en hennep.

Houtbouwprojecten zoals Horizons Amsterdam tonen dat deze methode haalbaar is zonder verlies aan kwaliteit of esthetiek.

- CO2-neutrale bouwketen:

De overheid stelt normen en stimuleert innovatie richting emissievrije bouwlogistiek, hergebruik van beton en circulaire sloop.

- Subsidies en aanbestedingen:

Overheidsopdrachten en subsidies worden uitsluitend verstrekt aan bouwprojecten die aantoonbaar circulair zijn opgezet.

3.2 Democratische zeggenschap over grond

3.2.1 Beperking van grootgrondbezit

De Partij voor de Rechtsstaat stelt dat excessief grondbezit door financiële instellingen in strijd is met het maatschappelijk belang.

Wij pleiten daarom voor:

Maximale grens aan het grondbezit van private partijen, met nadruk op landbouw- en bouwgrond;

Progressieve grondbelasting voor niet-gebruikte of speculatief aangehouden grond; Actieve onteigening of terugkoop door de overheid van strategische gronden voor woningbouw, infrastructuur en natuur;

Transparantieplicht: een openbaar grondregister waarin zichtbaar is wie welke gronden bezit en met welk doel.

3.2.2 Herwaardering van publieke grond

Gemeenten en provincies dienen opnieuw actieve grondpolitiek te voeren. Dat betekent: Gemeentelijke grondbanken die gronden aankopen, beheren en uitgeven onder maatschappelijke voorwaarden;

Erfpachtstelsels waarbij de grond in publieke handen blijft, maar particulier gebruik wordt toegestaan;

Vorrang voor woningcorporaties, burgercollectieven en coöperaties bij de toewijzing van bouwgrond.

3.3 Het recht op wonen als grondrecht

Het woningtekort is niet enkel een economisch, maar ook een constitutioneel vraagstuk. De rechtsstaat vereist dat burgers toegang hebben tot betaalbare en veilige huisvesting. Daarom stelt de Partij voor de Rechtsstaat dat het recht op wonen grondwettelijk versterkt en actief afgedwongen moet worden door:

- Grond en woningbouw te behandelen als publieke nutsfunctie;
- Onbenutte bouwlocaties verplicht in te zetten voor woningbouw na een redelijke termijn ("time-to-build"-principe);
- Gemeenten meer zeggenschap te geven over uitgifte, gebruik en bestemming van grond.

Wonen

4. Wetgevende voorstellen

Wet op Circulair Bouwen (WCB):

- verplicht circulariteit in ontwerp, bouw en sloop;
- introduceert materiaalpaspoorten;
- stelt CO2-normen voor bouwprocessen.

Wet op Rechtvaardig Grondbezit (WRG):

- reguleert en limiteert institutioneel grondbezit;
- maakt onteigening ten behoeve van woningbouw eenvoudiger; – voert een nationale grondbank in voor publieke doelen.

Aanpassing van de Grondwet (artikel 22):

- verankering van het recht op wonen als afdwingbaar grondrecht.

5. Uitvoering en toezicht

Oprichting van een Nationaal Bureau voor Circulaire Bouw en Grondrechtvaardigheid (NCBG) dat toezicht houdt op de uitvoering, naleving en rapportage.

Jaarlijkse grondbalans waarin wordt vastgelegd hoeveel grond in publieke vs. private handen is, hoeveel circulair wordt gebouwd en hoeveel woningen zijn gerealiseerd.

Stimuleringsprogramma voor regionale circulaire bouw hubs, waar sloopmateriaal wordt opgeslagen, verwerkt en opnieuw in gebruik gebracht.

Wonen

6. De Nederlandse rechtsstaat rust op de beginselen van gelijkheid, redelijkheid en duurzaamheid.

Een samenleving die toelaat dat haar grond en woonruimte worden beheerst door kapitaal in plaats van door publieke waarden, verliest haar morele fundament.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een koers die grond teruggeeft aan de gemeenschap en bouwen weer dienstbaar maakt aan mens en milieu.

Circulair bouwen en rechtvaardig grondbezit vormen samen de hoekstenen van een toekomstbestendig Nederland.

Wonen: Recht op een thuis

Een land dat niet kan huisvesten, verliest zijn sociale vrede. Een woning is daarmee een basisbehoefte voor iedereen. De woningnood is een aantasting van een grondrecht. Toch groeit in Nederland het aantal mensen dat geen betaalbare woning kan vinden.

De Partij van de Rechtsstaat maakt van wonen weer een publiek vraagstuk in plaats van een marktspel en kiest voor versneld bouwen met behoud van kwaliteit en leefbaarheid door een eigen ministerie van volkshuisvesting op te zetten om dit probleem direct op te lossen.

Onze uitgangspunten:

- Wonen is een grondrecht.
- De overheid moet weer regie nemen.
- Sneller bouwen met behoud van kwaliteit en leefbaarheid.

Onze maatregelen:

1. Eigen ministerie van Volkshuisvesting:

- Woningnood een definitieve einde te maken en iedereen een woning boven het hoofd te bieden, dient een eigen ministerie te worden opgezet. Een ministerie die niet alleen aan de slag gaat met het bouwen en toewijzen van ruimten voor (sociale)woningen, maar alle problemen van dien en misstanden de weg ruimt en reguleringen hanteert. Alleen met een serieuze aanpak kan een crisis die door voorgaande kabinetten zelf gecreëerd is opgelost worden.

2. Versnelling van woningbouw:

- Eén landelijk bouwregiekantoor dat vergunningen stroomlijnt.
- Doorlooptijden terugbrengen van 2 jaar naar maximaal 6 maanden.

3. Betaalbaarheid:

- 40% van alle nieuwbouwprojecten gereserveerd voor middeninkomens.
- Herinvoering van huurregulering in overspannen regio's.

4. Herontwikkeling van leegstand:

- Kantoor- en winkelpanden omvormen tot moderne, duurzame woonunits.
- Fiscale stimulans voor gemeenten die leegstand actief terugdringen.

5. Regionale bouwplicht:

- Gemeenten met achterstand in woningbouw krijgen wettelijke bouwdoelen; wettelijke bouwquota gebaseerd op bevolkingsgroei.
- Geen uitstel, maar uitvoering onder toezicht van een landelijke bouwautoriteit.

6. Duurzame wijken:

- Investerings in groene infrastructuur, isolatie en circulaire bouw.
- Betaalbare energieneutrale woningen voor starters en gezinnen.

Gelijkwaardigheid, Discriminatie, Inclusie: Een Eerlijke en Transparante Overheid

Voor een eerlijke overheid, gelijke behandeling en herstel van vertrouwen

1. Fundament: De rechtsstaat beschermt iedereen

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor een samenleving waarin de overheid zelf gebonden is aan de grondwet en de rechten die zij aan haar burgers garandeert.

Gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid en gelijke behandeling zijn geen vrijblijvende idealen, maar de basis van onze democratie.

De overheid moet burgers beschermen, niet bestrijden. Een overheid die discrimineert of wantrouwt, schaadt de rechtsstaat in haar kern.

2. Gelijke behandeling: ook voor overheidshandelen

De Partij voor de Rechtsstaat wil dat de gelijke behandelingswetgeving volledig van toepassing wordt op de overheid, ook bij zogenoemd eenzijdig overheidshandelen.

Wij roepen op om dit expliciet in de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) en aanverwante wetten vast te leggen.

Dit is in lijn met het advies van het College voor de Rechten van de Mens, de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) en de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme van 20 maart 2023.

Hierdoor wordt:

- Discriminatie door de overheid, ook in risicoprofielen en algoritmes, expliciet verboden en toetsbaar.
- Burgers beter beschermd tegen structureel en institutioneel onrecht.
- De overheid zelf aansprakelijk bij schending van het gelijkheidsbeginsel (artikel 1 Grondwet).
- Een discriminatie keurmerk voor overheden en bedrijven. Toetsing en keuring zal plaatsvinden door een onafhankelijke organisatie die volledig gesubsidieerd zal worden door de overheid.

3. Seksisme en institutioneel seksisme

De Partij voor de Rechtsstaat erkent dat seksisme en institutioneel seksisme diepgewortelde vormen van ongelijkheid zijn, zowel in de samenleving als binnen overheidsorganisaties zelf.

Daarom eisen wij:

- Erkenning en bestrijding van institutioneel seksisme binnen alle lagen van de overheid.
- Strafbaarstelling van groepsbelediging op grond van geslacht (uitbreiding van artikel 137c Wetboek van Strafrecht).
- Verplichte gender- en gelijkheidstrainingen voor beleidsmakers, ambtenaren en uitvoeringsdiensten.
- Actieve handhaving van gelijke beloning en representatie binnen overheid en bedrijfsleven.

4. Stop discriminerende algoritmes

De Toeslagenaffaire heeft laten zien dat discriminerend overheidshandelen via algoritmes burgers diep kan schaden. De overheid heeft zich daarmee schuldig gemaakt aan systematische rechtsongelijkheid.

Wij eisen daarom:

- De directe verwijdering van discriminerende belastingalgoritmes en risicoprofielen bij de Belastingdienst en andere overheidsinstanties.
- Onafhankelijke herziening van alle bestaande algoritmes, onder toezicht van het College voor de Rechten van de Mens.
- Invoering van een Algoritmetoezichthouder die wettelijke bevoegdheden krijgt om toezicht te houden, openbaarmaking te eisen en sancties op te leggen.
- Een wettelijk verbod op institutionele dwingende controle door overheidsinstanties (zoals willekeurige hercontroles of profilering op afkomst, postcode of gezinsvorm).
- Een recht op menselijke toetsing bij elk besluit dat mede op data of algoritmes is gebaseerd.

5. Economische rechtvaardigheid: iedereen draagt eerlijk bij

Een sterke rechtsstaat kan niet bestaan zonder economische rechtvaardigheid.

Daarom zet de Partij voor de Rechtsstaat in op een eerlijke verdeling van lasten en privileges:

- Belasten van het grootkapitaal via een progressieve vermogenstaks en een hogere belasting op kapitaalwinsten.
- Korting op de begroting van het koningshuis en het belasten van het koninklijk vermogen op gelijke wijze als ieder ander vermogen.
- Afschaffen van belastingvoordelen voor multinationals en herverdeling ten gunste van het midden- en kleinbedrijf.
- Midden- en kleinbedrijf 0% belasting om talent en innovatie te stimuleren
- Investeren van vrijkomende middelen in onderwijs, zorg, en rechtsbescherming.

6. Transparantie en toezicht

Om de rechtsstaat daadwerkelijk te beschermen:

- Worden adviezen van het College voor de Rechten van de Mens bindend wanneer zij discriminatie door de overheid vaststellen.
- Wordt elk ministerie verplicht tot een jaarlijks openbaar rapport over gelijkebehandelingsbeleid.
- Krijgt de Algemene Rekenkamer een uitgebreid mandaat om beleid te toetsen op gelijke behandeling en mensenrechteneffecten.

Een rechtvaardige overheid is niet neutraal. Zij kiest actief voor gelijkheid, menselijke waardigheid en recht voor ieder mens.

De Partij voor de Rechtsstaat wil een overheid die niet alleen wetten handhaaft, maar er zelf ook volledig aan gehoorzaamt.

Wij staan voor:

- Een einde aan overheidshandelen buiten de gelijke behandelingswet.
- Erkenning en bestrijding van institutioneel seksisme.
- Verwijdering van discriminerende algoritmes en verbod op institutionele dwingende controle.
- Een eerlijke economie waarin macht en geld niet langer bepalen wie gelijk heeft.

7. Herstel van Recht voor Gedupeerden (Groningen, Toeslagenaffaire, Jeugdbescherming)

Structureel onrecht vraagt structureel herstel

De Partij voor de Rechtsstaat erkent dat de overheid in zowel het Groningse gasdossier als het Toeslagenschandaal het vertrouwen van duizenden burgers diep heeft beschadigd.

Het herstelbeleid is ontoereikend, bureaucratisch en vaak opnieuw onrechtvaardig.

Onze voorstellen:

- Oprichting van een onafhankelijke Herstelautoriteit Rechtsstatelijk Onrecht, los van de ministeries die verantwoordelijk waren voor de schade.
- Verbod op druk en dwang bij vaststellingsovereenkomsten (VSO's); reeds onder dwang getekende VSO's worden ongeldig verklaard.
- Gedupeerden krijgen kosteloze onafhankelijke rechtsbijstand en recht op herziening van hun dossier.
- De overheid erkent institutioneel falen in plaats van te spreken over "uitvoeringsfouten".
- Instelling van een Waarheidscommissie waar slachtoffers zonder juridische dreiging hun verhaal kunnen doen.
- Een jaarlijkse Dag van de Herstelrechtstaat in de Tweede Kamer om voortgang en verantwoording openbaar te bespreken.

Groningen: veiligheid en waardigheid eerst

- Alle woningen in het aardbevingsgebied moeten binnen drie jaar veilig verklaard en hersteld zijn.
- Schadeafhandeling wordt onafhankelijk en los van de NAM georganiseerd.
- Volledige vergoeding van materiële én immateriële schade voor alle bewoners.
- De opbrengsten van gaswinning worden rechtstreeks geïnvesteerd in regionale wederopbouw, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid.

Voorkomen van herhaling

- Elk ministerie voert voortaan een Rechtsstatelijke Impacttoets uit voordat nieuw beleid of algoritmes worden ingevoerd.
- Gedupeerden krijgen structurele inspraak bij hervormingen van uitvoeringsinstanties.
- Er komt een Klokkenluidersfonds ter bescherming van ambtenaren en burgers die misstanden melden.

8. Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat strijdt voor een Nederland waarin:

- De overheid volledig onder de gelijke behandelingswetgeving valt.
- Seksisme, racisme en institutioneel onrecht actief worden bestreden.
- Discriminerende algoritmes en dwingende controle verboden zijn.
- Eerlijke belasting de norm is, ook voor het grootkapitaal en het koningshuis.
- En waarin gedupeerden van overheidsfalen rechtvaardig en menselijk worden behandeld.

Een rechtvaardige overheid kiest niet de makkelijke weg, maar de grondwettelijke weg: bescherming van ieder mens, gelijke behandeling voor de wet en eerherstel voor wie onrecht is aangedaan.

Veiligheid

Allesomvattend Plan voor Vrouwenrechten en Gelijke Kansen

De Partij voor de Rechtsstaat presenteert een allesomvattend plan voor vrouwenrechten. Wij streven naar een samenleving waarin vrouwen veilig, gelijkwaardig en vrij kunnen leven, beschermd door een overheid die haar grondwettelijke plicht tot gelijke behandeling en menselijke waardigheid waarmaakt.

1. Geweld tegen vrouwen bestrijden

Geweld tegen vrouwen is niet slechts een maatschappelijk probleem, maar een schending van fundamentele mensenrechten. De overheid moet optreden als beschermer, niet als toeschouwer. Daarom:

- Krijgt de bestrijding van geweld tegen vrouwen prioriteit binnen justitie en politie.
- Wordt ingezet op preventie, snelle beschermingsmaatregelen en gerichte ondersteuning van slachtoffers.
- Worden verdachten van huiselijk geweld sneller uit huis geplaatst wanneer er risico bestaat voor het gezin. Speciale opvang voor plegers.
- Wordt de stabiliteit van kinderen in deze situaties actief beschermd.
- Investeert de overheid in gespecialiseerde opvang voor plegers, traumazorg en juridische bijstand voor slachtoffers.

Abortus is zorg

2. Abortus uit het strafrecht

De Partij voor de Rechtsstaat vindt dat de keuze over het eigen lichaam bij de vrouw hoort.

Abortus hoort niet thuis in het strafrecht. Het is medische basiszorg.

Wij pleiten voor:

- Het verwijderen van abortus uit het Wetboek van Strafrecht.
- Een modern wettelijk kader dat veilige, toegankelijke en respectvolle reproductieve zorg waarborgt, zonder strafrechtelijke consequenties voor vrouwen of hulpverleners.

3. Zorg als grondrecht

Lichamelijke integriteit is een onmisbaar onderdeel van menselijke waardigheid.

Daarom wil de Partij voor de Rechtsstaat dat:

- Medische zorg, inclusief reproductieve en seksuele gezondheidszorg, in de wet wordt erkend als grondrecht.
- De overheid verantwoordelijk wordt voor toegankelijkheid, kwaliteit en vertrouwelijkheid van deze zorg.
- Abortus wordt beschouwd als medische basiszorg, die zonder stigmatisering en drempels beschikbaar moet zijn.
- Volledige vergoeding van anticonceptie en medicatie en behandeling van borstkanker

4. Toegankelijke anticonceptie

Vrije keuze vereist toegang tot middelen om die keuze te maken.

Daarom stelt de Partij voor de Rechtsstaat dat:

- Anticonceptie gratis beschikbaar moet zijn voor iedereen, met bijzondere aandacht voor jongeren en kwetsbare groepen.
- Voorlichting over gezonde grenzen, lichamelijke integriteit en seksuele gezondheid structureel onderdeel wordt van onderwijs op de middelbare scholen.

5. Betaalbare en kwalitatieve kinderopvang

Economische zelfstandigheid is de basis voor vrijheid en gelijkwaardigheid.

De Partij voor de Rechtsstaat pleit voor:

- Gratis of sterk gesubsidieerde kinderopvang voor werkende ouders en alleenstaande oudergezinnen.
- Actief beleid om de loonkloof en pensioenkloof tussen mannen en vrouwen te dichten.
- Bevordering van gelijke vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende posities binnen overheid, bedrijfsleven en wetenschap.

6. Preventie, onderwijs en handhaving

Een samenleving vrij van seksisme begint bij opvoeding, onderwijs en een rechtvaardige handhaving.

Daarom:

- Worden jongeren structureel onderwezen over respect, gelijkwaardigheid en de schadelijke effecten van misogynie.
- Krijgt de politie, justitie en hulpverlening verplichte trainingen over dwingende controle, victim blaming en genderdiscriminatie.
- Komt er een onafhankelijke toetsing van klachtbehandeling en disciplinaire processen bij instanties waar vrouwen onveiligheid of discriminatie melden.
- Strikte naleving EVRM

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor een toekomst waarin vrouwen vrij zijn van geweld, economisch zelfstandig kunnen zijn en volledige zeggenschap hebben over hun lichaam. Wij bouwen aan een overheid die vrouwenrechten niet alleen erkent, maar actief beschermt en waarborgt in wet, beleid en uitvoering.

Veiligheid en defensie

Efficiënte en toekomstbestendige defensieorganisatie 2030

Van een puur kostenbesparende defensie naar een grotere, slimmere en robuuste organisatie. Tegelijk is er nadruk op kwaliteit, technologische vernieuwing en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

1. Efficiëntie in aansturing en besluitvorming

Analyse: Defensie streeft naar een meer transparante en samenwerkende bestuurlijke cultuur. Zo worden ambtelijke adviezen en besluitnota's sinds 2022 openbaar (Wet Open Overheid) en komt met het nieuwe documentmanagementsysteem DefDoc meer grip op informatie en besluitvorming. De invoering van het Besturingsmodel "Beter Bestuurbaar Defensie" (BBD) heeft de CDS extra taken gegeven zonder extra stafcapaciteit, wat heeft geleid tot onduidelijkheden in rollen en vertraagde oplossingen van knelpunten. Volgens de Algemene Rekenkamer breiden problemen in de bedrijfsvoering zich uit, wat de operationele gereedheid onder druk zet.

Aanbevelingen:

- **Samenvoegen van stafdiensten:** Centrale ondersteunende diensten (bijv. ICT, Financiën, Inkoop) verder integreren in één Defensiebreed Servicecentrum (opbouwend op Dosco/DPOD) om dubbelingen te schrappen. Dit kan leiden tot jaarlijkse structurele besparingen en ~500 minder ondersteunende FTE binnen enkele jaren.
- **Heldere taakverdeling:** Eenduidige rolomschrijving tussen Ministerie, Commandant der Strijdkrachten en defensieonderdelen, zodat verantwoordelijkheden in personeels- en materieelbeheer glashelder zijn. Aanvullend dienen óók financiële stromen helder (bijv. Federatie- of DMO-budgettering) met een beperkt aantal 'kt'ketens.
- **Digitaal fundament:** Versneld implementeren van DefDoc en bijbehorende workflow-tools om informatie centraal en toegankelijk te houden. Borgen dat alle afdelingen werken met standaard IT-oplossingen (zie ook IV-verbeterplan). Training en cultuurverandering zijn noodzakelijk (scholing van ca. 500 medewerkers in digitale werkwijzen, kosten ~€5–10M).
- **Versterkte coördinatie:** Creëer binnen de CDS- en beleidsstaf nieuwe coördinerende cellen die onvolkomenheden opvolgen (KPI's op beveiliging objecten, crypto e.d.). Voorzie, indien nodig, extra personeel (bijv. +50 FTE) om dit toezicht afdoende uit te voeren.

Tijdspad: Organisatiestructuurwijzigingen (stafdiensten, functies) kunnen starten 2025–2026 en afgerond zijn in 2027. IT-implementaties (DefDoc) 2025–2028.

Kosten: Eenmalige herstructureringskosten (advies, ontslagregelingen) worden beperkt geacht (bijv. €20–50M verspreid over 3 jaar). De nieuwe IT-omgeving kost grofweg €30–50M (hardware, software, training), welk al in de begroting is opgenomen.

Personeel: Striktere organisatie kan ~500–800 FTE overhead besparen richting 2030, veelal via natuurlijke uitstroom en herplaatsing. Tegelijk wordt extra inzet van reservisten gestimuleerd (zie §4), waardoor netto krimp beperkt blijft.

2. Kostenbesparing zonder slagkrachtverlies

Analyse: Door benutting van schaalvoordelen en technologie kan Defensie flinke besparingen realiseren zonder operationele capaciteiten aan te tasten. Zo worden Europese/NAVO-koopprogramma's (NSPA, PESCO-projecten) intensiever benut om materieel en onderhoud efficiënter in te kopen. E-learning en simulatie (bijv. bij training F-35's) verminderen vliegtijd en onderhoudsdruk. Energie- en brandstofbesparende maatregelen (zie par. 4) geven zowel milieu- als kostenslagkrachtvoordeel. Uitbreiding van de flexibele schil (reservisten, dienst- en maatschappelijke jaar) maakt personeelsschommelingen behapbaar.

Aanbevelingen:

- **Gecentraliseerde inkoop:** Bundel defensiebreed gelijksoortige aanschaf (brandstof, uniformen, ICT) om inkoopvoordelen te vergroten. Stel een flinke taak voor de DMO-budgetoverhouw in, met zeggenschap over alle niet-strategische materieelpakketten. Dit kan structureel €50–100M/jaar opleveren.
- **Outsourcing & publiek-private samenwerking:** Overweeg voor ondersteunende taken (transport, catering, onderhoudscontracten) inkoop op basis van best-practice (zoals civiele Defensiecontracten), met strakke KPI's. Dit kan kwaliteits- en kostenwinst brengen op middellange termijn.
- **Efficiënt materiaalbeheer:** Stop verouderd materieel tijdig (uitfaseren van: voertuigen, wapensystemen die 2e hands geen meerwaarde hebben) en focus logistiek op high-readiness systemen. De Rekenkamer waarschuwt dat gebrekkig munitiebeheer, crypto- en materiaalbeheer verbeterd moeten worden. Investeer in een Defensie-brede logistieke informatiesysteem (onderdeel DefDoc).
- **Huisvestingsoptimalisatie:** Pas het vastgoedplan aan, aan de uitbreidingsbehoefte. Investeer in energieneutrale vestigingen (isolatie, warmtepompen, PV-panelen) om vaste lasten te verlagen (raamwerk circa €100M investeringen, besparing enkele M€/jaar na 2030). Terreinbeleggers (gemeenten, marktpartijen) betrekken op nieuwe initiatieven.

Tijdspad: Kortingen uit inkoop- en efficiencymaatregelen zijn direct terug te verdienen: intensivering inkoop en outsourcing 2025–2026, eerste jaarlijkse besparingen zichtbaar vanaf 2026. Materieel- en vastgoedbeslissingen doorlopend (besparingsfase vanaf 2025).

Kosten: Initieel extra investeringen (bijv. voor renovatie of energieprojecten) zullen deels in bestaande budgetten passen; opgeschaalde aanschafprogramma's kennen eigen budgetten (2,4 miljard voor materieel). De doorgevoerde reorganisatie kost inkoopbegeleiding, contractfees e.d. (ruwweg €10–20M).

Personeel: Personeelsbesparing komt vooral via formatieherziening. Inkomende instroom van 100k personeel doelstelling en hogere beloning (260 miljoen voor behoud personeel) compenseren uitstroom, zodat effect op gehele omvang beperkt blijft. Wel wordt minder extra support benodigd; investeringen in automatisering kunnen ~300 FTE steunen in plaats van extra inhuur.

3. Modernisering en technologische innovatie

Analyse: Het nieuwe strategisch kader legt sterk de nadruk op technologie: Defensie moet “digitale technologie sneller dan de tegenstander omzetten in slagkracht”. Data, AI, autonome systemen, cyber en ruimtevaart zijn speerpunten. De Defensie Strategie Industrie & Innovatie 2025–2029 onderstreept samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen, met een budget vrijgemaakt van ruim €1 miljard voor innovatieve projecten. Parallel hieraan beschrijft de Digitale Transformatiestrategie concrete stappen (betrouwbare communicatie, gedeelde data-omgeving, slimme sensoren) om besluitvorming en operationele effectiviteit te verhogen.

Aanbevelingen:

- Investeren in AI en data: Maak AI-toepassingen leidend in inlichtingen (bijv. beeld- en signaaldetectie) en predictive maintenance (aanvalsoftware voor materieel). Stimuleer studiesamenwerkingsverbanden (TAI, DIANA). Implementeer in 2025–2030 een common data lake voor missie- en HR-informatie (definieer open standaarden met NATO).
- Cyber- en digitale weerbaarheid: Bouw redundante netwerken (NAVO-CF en GOVCERT) zodat cruciale data veilig blijft bij aanvallen. Voer regelmatig “war games” en red team-oefeningen uit. Een 5-jaars ICT-plan investeert ~€50M extra per jaar in netwerk- en cybersecurity.
- Snel toepassen van nieuwe wapensystemen: Versnel kleine (incremental) upgrades en Prototyping (bijv. counter-UAS, directed energy) door Defensie als launching customer te laten optreden. Kies daar waar mogelijk voor “fast track” aanschafprocedures binnen de Strens.
- Versterk R&D-netwerk: Maak gebruik van regionale defensiecampussen (Van Ghent, Den Helder, Eindhoven) en AWTI-advies “kennisecosysteem mobiliseren”. Versterk het Defensie Materieelveld door kennisallianties, waarbij Defensie 1e afnemer is van nieuwe technologie.

Tijdspad: Ontwikkel roadmap 2025–2026, implementeer pilots (autonome drones, AI-intelligentie) 2027–2029, grootschalige uitrol 2030.

Kosten: Naast de structurele miljarden voor materieel (fregatten, vliegtuigen, etc.), moet ruwweg €200–300M extra vrijgemaakt worden voor innovatieprojecten per jaar (half uit Defensie, half via NWO/EFRO). ICT-uitgaven groeien eveneens: circa €100M/jr voor netwerk- en softwareontwikkeling.

Personeel: De kennislag vraagt extra techspecialisten: denk aan +300 ICT-/cyber-specialisten en +200 AI-onderzoekers tussen 2025–2030. Tegelijkertijd krimpt de behoefte aan tradionele ondersteuning (bijv. analoge logistiek). Hierdoor stijgt het percentage burgers (gespecialiseerd personeel) licht, maar blijft de militaire kern gegroeid.

4. Duurzaamheid (milieu, energie, circulaire bedrijfsvoering)

Analyse: Defensie stelt eigen doelstellingen: in 2030 30 % minder fossiele brandstofgebruik en 55 % minder CO₂-uitstoot t.o.v. 1990. Het Uitvoeringsagenda Duurzaamheid van 2023 omvat onderzoek naar biobrandstoffen, energieneutrale kazernes en circulaire logistiek. Praktisch betekent dit: overstappen op synthetische kerosine (30% norm in 2030) en duurzame diesel voor voertuigen. Ook worden zonnepanelen op kazernes, “carbon removal” in processen en hergebruik van materialen actief verkend. Verduurzaming mag de primaire inzetbaarheid niet schaden (hoofdtak blijft voorop), maar wordt gezien als hefboom voor innovatie en slagkrachtvergroting.

Aanbevelingen:

- Energievoorziening: Leg vóór 2030 op alle grote basissen PV-installaties en wind-/warmtebronnen (burger-samenwerking of PPA's). Streef naar 30–50 % eigen energieopwekking op locaties. Een opschaling van ca. €150M (decade-outlay) kan op langere termijn een besparing van €10–15M/jaar opleveren aan energiekosten en CO₂-reductie.
- Groene mobiliteit: Vervang defensiematerieel logischerwijs slechts als nieuwe “groene” voertuigen beschikbaar zijn: waar mogelijk (terreinvoertuigen, personenwagens) stappen we over op elektrisch of waterstof. Richt 2025 een testproject in (bijv. elektrische verbindingvoertuigen) met ~€5M investeringsbudget, en blik in 2030 terug op 20 % EV-aandeel voor logistiek.
- Circulaire logistiek: Introduceer circulair inkopen: bij alle BVGV-contracten Rijks-brede duurzaamheidscriteria toepassen (hergebruik materialen, minder verpakkingen). Start in 2025 pilots voor water- en materiaalhergebruik bij oefeningen en veldkampen.
- Milieuorganisatie: Implementeer de geactualiseerde Uitvoeringsagenda Duurzaamheid, stel een milieuofficier in per commando en monitor voortgang met KPI's (CO₂, brandstof, afval). Rapporteer jaarlijks; wettelijke norm 2030 in beeld (30% duurzame brandstofgebruik).

Tijdspad: Realistische doelen: zonne-energie 2025–2028 projecten selecteren en installeren, 2029+ volledige inzet. Verdere biobrandstofvervanging in de luchtvaart en scheepvaart stapsgewijs uitrollen 2026–2030.

Kosten: Investeringskosten voor verduurzaming (nieuw materieel, installatie) worden deels uit reguliere budgetten betaald en deels via groen-investeringsprogramma's. Ruwe schatting: €100–200M totaal vanaf nu tot 2030 (infrastructuur, biobrandstof-import). Dit geldt bijvoorbeeld voor PV-installaties (10–20 MWp per grote basis à €1–2M) en EV-laders. De operationele besparingen (brandstof) worden in de jaren erna merkbaar.

Personeel: Duurzaamheidsprojecten creëren enkele tientallen arbeidsplaatsen (installateurs, technisch personeel) op korte termijn. Omdat brandstofbesparing minder tank- en logistiek-personeel vraagt, kan dit enkele tientallen FTE verschuiven richting technische support.

5. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Analyse: Defensie ziet zich sterk ingebed in de samenleving. Het wil transparant rapporteren en bestuur, diversiteit en integriteit hoog in het vaandel. Zo is een informatiesysteem (Wet open overheid) ingevoerd en krijgen ambtelijke adviezen publieke inbreng. De groei van de krijgsmacht (van ~75.000 fte nu naar 100.000 in 2030) gebeurt in het zicht van burgers: inspraakmomenten bij vestigings- en oefenlocaties zijn geregeld. Uit de Stand van Defensie blijkt dat binnen Defensie diversiteit & inclusiviteit (D&I) actief worden bevorderd: het streefcijfer is 30 % vrouwen tegen 2030; het aantal vrouwelijke generaals verdubbelde in 2022 tot 9, en het aandeel vrouwen steeg naar 16,7 %. Ook cultuurdiversiteit krijgt aandacht (met CBS-onderzoek in 2023). Integriteit en sociale veiligheid worden structureel gemonitord: het aantal meldingen nam juist toe door betere rapportagemogelijkheden, wat een positieve kant van verbeterde cultuur laat zien.

Aanbevelingen:

- **Transparantie:** Zet door op open communicatie. Publiceer voortaan alle beslisdocumenten (WOOpenbaar maken van nota's) en organiseer jaarlijks openbare maatschappelijke debatten over Defensietheema's (vergelijkbaar met Defensieparlementen). Train alle managers in vrij toegankelijke beslisnota's (wo-training voor +1000 beleidsadviseurs).
- **Diversiteit en inclusiviteit:** Versnel de werving van vrouwen en allochtonen. Ondersteun de Kamerbrede D&I-maatregelen door quota (30 % streefgetal) en mentorsystemen in te voeren bij opleidingen. Evalueer beleid jaarlijks: in 2025 moet ten minste 18 % van nieuwe instroom vrouw zijn (opstap naar 30 % in 2030).
- **Integriteitscultuur:** Bekrachtig het meldsysteem (ca. 380 getrainde medewerkers) door anonimiteitsgarantie en snelle opvolging. Breid antiharassment- en ethiektraining uit: stel halverwege 2026 een vernieuwd integriteitsplan op met duidelijke sancties. Het inzicht dat meer meldingen komen via nieuwe systemen, geeft vertrouwen; blijf dit monitoren.
- **Burgerparticipatie:** Richt in elke regio een 'Defensiewerkgroep' op met burgers, bedrijven en lokale overheden. Betrek hen proactief bij huisvestingsplannen, veiligheidsopdrachten (bij rampen) en innovatietrajecten (bijvoorbeeld technologiebeurs). De eerdergenoemde inspraakborgen moeten institutioneel vastliggen en jaarlijks geëvalueerd worden.

Tijdspad: Transparantie- en D&I-maatregelen zijn lopende programma's. Realiseer voor 2026 de eerste grote evaluaties (peilstations en enquêtes). Het streefgetal van 30 % vrouwen moet uiterlijk 2030 gehaald zijn.

Kosten: Deze beleidslijnen vragen vooral organisatorische inzet. De extra budgetten zijn relatief beperkt: opleidings- en begeleidingstrajecten (diversiteitmodules e.d.) schatten we op €5-10M over vijf jaar. De grootste kostenpost is de regeling van 260M voor personeel, gericht op behoud en werving; dit rendert in minder verloop en zo een stabielere organisatie.

Personeel: Er komen geen grote netto ontslagen, integendeel: groei naar 100k krijgsmachtpersoneel. Wel verschuiven functies: meer burgermedewerkers en reservisten (met betere rechtspositie) ten koste van tijdelijke contracten. Inclusie laat toe het talent optimaal te benutten zonder extra personeelslast.

6. Implementatie (tijdsplan, kosten en personeelsimpact)

Onderstaand overzichten geven een globale inschatting van implementatie-uren, benodigde investeringen en personeelsgevolgen van de voorgestelde maatregelen.

Maatregel	Implementatie-tijdvak	Kosten (geschat, €M)	Personeelsimpact (FTE)
Organisatieherziening (stafdiensten, BBD)	2025–2027	20–30 (advies, ICT)	~500 ondersteunend personeel tegen 2030
Digitaal Documentbeheer (DefDoc, DMS)	2025–2028	~30	+100 IT-specialisten; –50 administratief

Maatregel	Implementatie-tijdvak	Kosten (geschat, €M)	Personeelsimpact (FTE)
Centraal Inkoop- en Logistiekstelsel	2025–2027	10–20 (implementatie)	Neutraal: efficiëntere processen, bespaart ~100
Investeringen in defensie-innovatie*	2025–2030	200–300/jaar	+300 specialisten (ICT, AI, cyber, data)
Energie- en milieuprojecten (PV, EV, etc.)	2025–2030	100–200 totaal	+50 technisch personeel; –20 fossiel-gerelateerd
Diversiteit- en integratietrainingen	2024–2026	5–10	Neutraal (behoud en betere inzet personeel)
Wervings- en instroomprogramma's†	2024–2030	260 (personeel) + (Dienjaar)	+25.000 (om groei naar 100k te realiseren)

* In de Defensienota 2024 is voor materieel en innovatie €2,4 mld extra gereserveerd. Voor R&D en digitale transformatie wordt jaarlijks tientallen miljoenen extra uitgetrokken.

† Staatssecretaris Tuinman kondigde €260M extra aan voor personeelstekorten, inclusief meer reservisten en een uitgebreid Dienjaar; dit moet leiden tot ±100.000 militairen in 2030.

Toelichting: Met deze planning is het merendeel van de reorganisaties en investeringen rond 2030 voltooid. De directe implementatiekosten (nieuw IT, training, aanpassingen) worden gecompenseerd door later terugkerende efficiëntiewinsten (bespaarde uren, brandstof, onderhoud). De personeelskrimp in ondersteunende rollen is bescheiden, aangezien de organisatie als geheel groeit. Wel zal het aandeel multi-inzetbaar en civiel personeel stijgen, terwijl vaste overhead daalt.

Samenvatting

De herinrichting van Defensie richting 2030 vereist ambitie en samenhang.

Samengevat raden wij aan:

- Sturen op samenhang: Combineer doelstellingen – bijvoorbeeld technologische vernieuwing én duurzaamheid – binnen één integraal programma. Leg heldere doelen (en KPI's) per thema vast in de reguliere sturing (personeelsrapportage, begroting). Zo worden inspanningen niet versnipperd.
- Inzet op mensen: Versterk de instroom en behoud van kwalitatief personeel (zowel militair als burger) door marktconforme arbeidsvoorwaarden en ontwikkelmogelijkheden. De duurzame wervingscampagne “Tijd voor Defensie” moet voortgezet worden met focus op ondervertegenwoordigde groepen.
- Continue evaluatie: Voer elke 2 jaar een “audit” uit op organisatie-efficiëntie (analogisch aan Stand van Defensie). Gebruik hiervoor externe controle (Rekenkamer of Parlementscommissie) om de voortgang te verifiëren en knelpunten (zoals BV-beheer) blijvend te monitoren.
- Samenwerking zoeken: Internationaal (NATO/EU-specialisatie, gezamenlijke investeringen) en binnen Nederland (bedrijfstak, wetenschap, lokale overheden) om schaarse middelen effectiever te maken. Defensie kan leidend optreden als eerste vrager om innovatieve producten sneller te lanceren (bijv. synthetische brandstoffen, cyberinstrumenten).

Met bovenstaande maatregelen kan Defensie slanker en effectiever worden georganiseerd, terwijl de operationele paraatheid versterkt blijft. Door tegelijkertijd te investeren in mensen, materieel en maatschappelijke legitimatie, ontstaat een toekomstbestendige krijgsmacht die zowel duurzaam als weerbaar is.

Bronnen: Recente beleidsdocumenten en rapporten (Defensienota 2024, Stand van Defensie 2025, Defensie Industriestrategie 2025–2029), Kamerstukken, en evaluaties van de Algemene Rekenkamer zijn geraadpleegd voor analyses en kwantitatieve gegevens.

Internationale Rechtsorde, Mensenrechten en Vrede

De Partij voor de Rechtsstaat ziet de internationale rechtsorde als een essentieel verlengstuk van onze nationale rechtsstaat. Zonder internationaal recht bestaat er geen bescherming tegen oorlogsmisdaden, geen verantwoording bij genocide en geen gerechtigheid voor slachtoffers van internationaal geweld. Nederland heeft als gastland van het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag een bijzondere verantwoordelijkheid om de naleving van mensenrechten, oorlogsrecht en internationale verdragen actief te bevorderen.

1. Versterking van de internationale rechtsorde

De Partij voor de Rechtsstaat stelt het internationaal recht boven machtspolitiek en economische belangen. Nederland moet zich opnieuw profileren als voorvechter van de rechtsstaat op wereldniveau.

Daarom willen wij:

- De internationale verdragen inzake mensenrechten en oorlogswetten onverkort naleven en versterken.
- Het Internationaal Strafhof (ICC) actief steunen in mandaat, financiering en opsporing van oorlogsmisdadigers.
- Zorgen dat Nederland als staat volledig meewerkt aan internationale onderzoeken en arrestatieverzoeken, ongeacht de politieke positie van betrokken staten of bondgenoten.
- Een internationale coalitie van rechtsstatelijke staten vormen die onafhankelijk optreden tegen oorlogsmisdaden en massaal geweld.

2. Wapenhandel en medeplichtigheid aan geweld

Nederland mag geen wapens leveren of exporteren naar landen of regimes die betrokken zijn bij oorlogsmisdaden, mensenrechtenschendingen of repressie.

Daarom stelt de Partij voor de Rechtsstaat voor:

- Een volledig verbod op wapenexporten naar staten die betrokken zijn bij gewapende conflicten waarin burgerdoelen worden aangevallen of mensenrechten systematisch worden geschonden.
- Strikte handhaving van de Europese Wapenexportverordening, met onafhankelijke toetsing door een parlementaire commissie voor mensenrechten.
- Transparantie in wapenexportvergunningen, zodat de samenleving weet welke bedrijven en overheden profiteren van de internationale wapenhandel.
- Strafbaarstelling van bedrijven en individuen die via tussenhandel wapens leveren aan strijdende partijen in conflictgebieden.

3. Genocides en oorlogsmisdaden: geen neutraliteit bij onrecht

De Partij voor de Rechtsstaat verwerpt alle vormen van genocidaal geweld en stelt dat neutraliteit in het aangezicht van genocide neerkomt op medeplichtigheid.

Wij veroordelen ondubbelzinnig de genocidale daden en etnische zuiveringen die plaatsvinden in onder andere:

- Gaza, waar volgens onafhankelijke onderzoeken sprake is van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en collectieve bestraffing van burgers.
- Soedan, waar systematisch geweld tegen bevolkingsgroepen tot massale ontheemding en humanitaire rampen heeft geleid.
- Congo (DRC), waar jarenlang grootschalig seksueel geweld, kinderuitbuiting en massamoorden ongestraft blijven

Nederland moet hierin niet zwijgen, maar actief positie kiezen:

- Door genocidaal geweld publiekelijk te veroordelen, ongeacht de identiteit van de daders of de politieke context.
- Door internationaal onderzoek naar deze misdaden te steunen en waar mogelijk materiële, juridische en diplomatieke hulp te bieden aan het Internationaal Strafhof.
- Door Nederlandse bedrijven en banken die via investeringen of handel bijdragen aan deze conflicten aansprakelijk te kunnen stellen.
- Door te pleiten voor een internationaal sanctiemechanisme tegen staten of organisaties die medeplichtig zijn aan genocide of oorlogsmisdaden.

4. Humanitaire en juridische verantwoordelijkheid

De Partij voor de Rechtsstaat kiest principieel voor het internationaal recht als leidraad voor buitenlands beleid.

Wij willen:

- Dat Nederland zich inzet voor een mondiale handhaving van het humanitair oorlogsrecht.
- Dat vluchtelingen uit genocidegebieden bescherming krijgen op basis van mensenrechten, niet op basis van politieke overwegingen.
- Dat Nederlandse diplomatie niet langer belangen van wapenindustrie of geopolitieke invloed boven mensenrechten stelt.
- Een structurele samenwerking tussen het Internationaal Strafhof, de VN-Mensenrechtenraad en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens om straffeloosheid wereldwijd te bestrijden.

Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat stelt de menselijke waardigheid en het internationaal recht voorop.

Wij kiezen niet voor macht, maar voor recht.

Niet voor winst, maar voor gerechtigheid.

Daarom zullen wij:

- Genocides en oorlogsmisdaden overal ter wereld ondubbelzinnig veroordelen;
- Medeplichtigheid aan dergelijk geweld actief bestrijden;
- Wapenhandel naar conflictgebieden verbieden;
- En het Internationaal Strafhof in Den Haag versterken als het hart van de wereldwijde rechtsorde.

Nederland moet weer het land worden dat niet wegkijkt bij onrecht, maar optreedt in naam van de rechtsstaat in binnen- én buitenland.

Een Europees Veiligheidsalternatief: Voor een Soeverein, Sterk en Rechtsstatelijk Europa

De wereldorde verandert snel. De machtsverhoudingen verschuiven, het vertrouwen in multilaterale structuren brokkelt af en het internationale recht staat onder druk.

Europa kan zich niet langer uitsluitend verlaten op de NAVO, een bondgenootschap dat in toenemende mate wordt bepaald door Amerikaanse belangen.

De Partij voor de Rechtsstaat pleit daarom voor een realistisch, Europees veiligheidsalternatief dat de onafhankelijkheid, stabiliteit en rechtsstatelijke waarden van Europa beschermt zonder af te glijden naar militarisering of machtsdenken.

1. Strategische autonomie: een sterke Europese pijler

Europa moet weer zelfstandig kunnen handelen in zijn veiligheids- en defensiebeleid.

Daarom willen wij:

- De ontwikkeling van een Europees Veiligheids- en Defensiepact (EVDP) als aanvulling én mogelijk alternatief voor de NAVO.
- Dit pact baseren op de Europese waarden van democratie, rechtsstaat en mensenrechten, niet op machtspolitiek of militaire expansie.
- Een gezamenlijke Europese Defensieraad instellen die democratisch gecontroleerd wordt door het Europees Parlement en nationale parlementen.
- Een Europees crisiscentrum oprichten voor snelle diplomatieke en civiele inzet bij grensoverschrijdende bedreigingen, cyberaanvallen en humanitaire crises.

Het doel is niet het breken met de NAVO, maar het creëren van strategische autonomie, zodat Europa in tijden van geopolitieke spanning niet afhankelijk is van buitenlandse leiders of belangen.

2. Europese defensie op rechtsstatelijke grondslag

De Partij voor de Rechtsstaat verwerpt militarisering als doel op zich. Veiligheid is geen kwestie van macht, maar van recht.

Daarom willen wij:

- Een Europees Handvest voor Defensie en Mensenrechten, dat bindend vastlegt dat Europese militaire operaties altijd onderworpen blijven aan het internationaal humanitair recht en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.
- Transparantie over wapenleveringen, missiedoelen en budgetten gecontroleerd door een onafhankelijke toezichthouder.
- Investeren in defensieve technologie, cyberveiligheid, grensbeveiliging en humanitaire capaciteiten, niet in offensieve oorlogsvoering.

3. Europese samenwerking voor vrede en diplomatie

Een sterk Europa verdedigt zich door diplomatie, bemiddeling en stabiliteit.

Wij pleiten voor:

- Een Europees Instituut voor Conflictpreventie en Diplomatie, dat bemiddelt bij interne en externe conflicten vóórdat deze escaleren.
- Gezamenlijke Europese vredesmissies onder VN- of EU-mandaat, gericht op bescherming van burgers en herstel van de rechtsorde.
- Een gemeenschappelijke Europese strategie voor energiezekerheid, grondstoffenbeleid en voedselvoorziening om afhankelijkheid van autoritaire staten te verminderen.

Veiligheid begint niet met wapens, maar met weerbaarheid: politieke, sociale en economische stabiliteit binnen Europa.

4. Realisme en haalbaarheid

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een realistisch pad naar Europese veiligheid:

- Samenwerking binnen de EU wordt de basis.
- NAVO-lidstaten blijven betrokken, maar Europa bouwt een eigen pijler die op termijn zelfstandige operaties kan uitvoeren.
- Investerings in defensiecapaciteit worden gekoppeld aan rechtsstatelijke voorwaarden: landen die de democratische beginselen schenden (zoals persvrijheid of onafhankelijke rechtspraak) verliezen toegang tot Europese veiligheidsbudgetten.
- Parlementaire controle op alle Europese veiligheidsbeslissingen wordt versterkt, geen militaire besluitvorming buiten de democratie om.

5. Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat wil een sterk, onafhankelijk en rechtvaardig Europa dat zelf zijn vrede, veiligheid en waarden verdedigt.

Wij kiezen voor:

- Een Europees Veiligheids- en Defensiepact gebaseerd op recht, niet op macht.
- Democratische controle over militaire besluiten.
- Investerings in cyberveiligheid, diplomatie en conflictpreventie.
- Een Europa dat zich niet laat meeslepen door geopolitieke druk, maar koers houdt op rechtsstatelijke beginselen.

Een Europa dat zichzelf beschermt zonder zijn ziel te verliezen, dát is onze visie op veiligheid in de 21e eeuw.

Armoedebeleid

De Partij voor de Rechtsstaat ziet armoede als een maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om rechtvaardig, menselijk en doelgericht beleid. Armoede mag niemand blijvend uitsluiten van deelname aan de samenleving. De overheid moet optreden vanuit het besef dat de burger centraal staat en niet het systeem.

Wij vinden dat iedereen in Nederland recht heeft op een gelijke en eerlijke behandeling, zoals vastgelegd in artikel 1 van de Grondwet. Ieder mens verdient waardigheid, perspectief en een overheid die betrouwbaar en rechtvaardig is.

Onze uitgangspunten:

- **Menselijke waardigheid als basis: Iedereen verdient een bestaan waarin basisbehoeften zijn gewaarborgd. Overheidssteun is er om mensen op weg te helpen, niet om afhankelijkheid te bestendigen.**
- **De burger centraal: Beleidsregels en uitvoeringspraktijk moeten uitgaan van vertrouwen in de burger. Mensen zijn geen nummers, maar individuen met rechten, plichten en eigen verantwoordelijkheden.**
- **Eerlijke kansen op werk en inkomen: Werk is de meest duurzame weg uit armoede. We bevorderen een economie waarin werken loont, kleine ondernemers ruimte krijgen en bureaucratische drempels worden verlaagd.**
- **Eenvoud en duidelijkheid in het sociaal stelsel: Het huidige systeem van toeslagen en regelingen is te complex. Wij willen één overzichtelijk systeem dat zekerheid biedt, rechtvaardig is en misbruik tegengaat.**
- **Bescherming van gezinnen en kinderen: Geen enkel kind mag de gevolgen dragen van armoede. Gemeenten krijgen ruimte om gezinnen snel en praktisch te helpen, zonder onnodige regels.**
- **Schulden oplossen met perspectief: Mensen met schulden verdienen een eerlijke kans op een nieuw begin. Schuldhelp moet eenvoudig, menselijk en wederkerig zijn: wie meewerkt aan herstel, krijgt steun.**
- **Betaalbaar leven: De overheid ziet toe op redelijke prijzen voor wonen, energie en basisvoorzieningen. Marktwerving is geen doel op zich, maar moet bijdragen aan het algemeen belang.**

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een samenleving waarin iedere burger gelijkwaardig wordt behandeld, de overheid betrouwbaar en dienstbaar is, en hulp hand in hand gaat met verantwoordelijkheid.

Gelijke Kansen voor Elk Kind: Strijd tegen Kinderarmoede

De Partij voor de Rechtsstaat beschouwt kinderarmoede als een fundamentele schending van de rechtsstaat.

Elk kind heeft recht op gelijke kansen, gezonde ontwikkeling en volwaardige deelname aan de samenleving ongeacht het inkomen of de achtergrond van de ouders.

Een rechtvaardige samenleving laat geen enkel kind hongerig of buitengesloten opgroeien.

1. Gratis en gezond ontbijt en lunch op school

Een kind dat honger heeft, kan niet leren.

Daarom maakt de Partij voor de Rechtsstaat voeding op school tot een recht, niet tot een gunst.

Wij pleiten voor:

- Gratis ontbijt en lunch op alle basisscholen en middelbare scholen, gefinancierd door een nationaal fonds voor kinderrechten en onderwijsgelijkheid.
- De inzet van gezonde, duurzame en lokaal geproduceerde voeding, met aandacht voor cultuur en voedingsbehoeften van kinderen.
- Samenwerking met gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties om verspilling te voorkomen en sociale cohesie te versterken.
- Het stimuleren van educatie over gezonde voeding binnen het lesprogramma.

Zo zorgen we dat elk kind de schooldag begint met gelijke energie, concentratie en waardigheid.

2. Gratis sporten en cultuur tot 18 jaar

Beweging en culturele ontwikkeling zijn geen luxe, maar essentieel voor de vorming van gezonde, zelfverzekerde jongeren.

De Partij voor de Rechtsstaat stelt voor:

- Gratis toegang tot sportverenigingen en culturele activiteiten voor alle jongeren tot 18 jaar.
- Een nationaal jeugdparticipatiefonds waarmee sportclubs en cultuurinstellingen ondersteuning krijgen om contributievrij te werken voor kinderen.
- Actieve samenwerking tussen scholen, gemeenten en verenigingen om sport en cultuur structureel in het dagelijks leven van jongeren te integreren.
- Speciale aandacht voor meisjes, jongeren met een beperking en kinderen uit gezinnen met een migratieachtergrond, zodat niemand wordt uitgesloten.

Een kind dat mag meedoen, leert grenzen verleggen in plaats van muren bouwen.

3. Brede scholen als basis van kansengelijkheid

De Partij voor de Rechtsstaat wil van scholen volwaardige maatschappelijke centra maken waar leren, zorg en welzijn samenkomen.

Wij pleiten voor:

- Brede scholen waar onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur en zorg onder één dak worden georganiseerd.
- Extra ondersteuning voor leerlingen uit kwetsbare gezinnen, inclusief huiswerkbegeleiding, psychosociale zorg en gezinsondersteuning.
- Structurele samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg en sociale diensten, zodat problemen vroeg worden gesignaleerd en gezinnen tijdig hulp krijgen.
- Het tegengaan van segregatie in het onderwijs door gemengde schoolpopulaties te stimuleren.

Zo bouwen we aan een generatie die niet door omstandigheden, maar door talent wordt geleid.

4. Structurele aanpak van kinderarmoede

Armoede is geen individueel falen, maar een systeemprobleem dat de overheid moet oplossen.

Daarom wil de Partij voor de Rechtsstaat:

- De kinderbijslag en het kindgebonden budget verhogen, met automatische toekenning zonder aanvraagdrempels.
- Schuldenpreventieprogramma's voor gezinnen met kinderen verplicht stellen bij gemeenten.
- Geen kinderen meer uitsluiten van schoolactiviteiten of schoolreizen vanwege geldgebrek.
- Voedsel- en energiezekerheid verankeren als onderdeel van kinderrechten in de Grondwet.

5. Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een samenleving waarin elk kind veilig, gezond en kansrijk kan opgroeien.

Wij staan voor:

- Gratis en gezonde schoolmaaltijden voor elk kind.
- Gratis sporten en culturele deelname tot 18 jaar.
- Brede scholen waar zorg, onderwijs en welzijn samenkomen.
- Een structurele, rechtvaardige aanpak van kinderarmoede.

Een rechtsstaat die zijn kinderen verwaarloost, ondermijnt zijn eigen toekomst. Een rechtsstaat die in kinderen investeert, versterkt zijn fundament.

Een Rechtsstaat, Geen politiestaat

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor een samenleving waarin de bescherming van fundamentele rechten centraal staat.

Veiligheid mag nooit worden bereikt door willekeur, repressie of machtsmisbruik, maar door een effectieve, transparante en rechtvaardige rechtsstaat.

1. Bescherming van burgerrechten en organisaties:

- Het demonstratierecht wordt onvoorwaardelijk beschermd, zodat burgers vreedzaam hun stem kunnen laten horen.
- Organisaties die zich verzetten tegen fascisme, racisme en discriminatie worden actief ondersteund en beschermd tegen intimidatie, politieke druk of geweld.
- Klokkenluiders krijgen volledige bescherming onder de wet, inclusief anonimiteit en veilige kanalen, en de bestaande wetgeving wordt volledig gehandhaafd.

2. Prioriteit voor echte slachtoffers en veiligheid

- Smaad en laster worden uit het strafrecht gehaald waar het misbruik van capaciteit blokkeert; de focus van politie en justitie ligt op echte slachtoffers.
- Veiligheid van vrouwen en kinderen tegen huiselijk geweld en seksueel geweld wordt een prioriteit, met extra middelen voor preventie, opsporing en opvang.
- Pedofiele netwerken worden keihard aangepakt, met hogere straffen en streng toezicht op digitale communicatie en exploitatie.
- Mannen met pedofiele neigingen die hulp zoeken, krijgen anonieme, professionele behandeling om te voorkomen dat ze schade veroorzaken aan anderen.
- Hostingbedrijven die kinderpornowebsites faciliteren, krijgen hoge boetes: tot €1,5 miljoen voor eerste overtreding, bij herhaling kan dit oplopen tot €3-5 miljoen.

3. Hard optreden tegen corruptie en machtsmisbruik

- Netwerkcortuptie wordt hard aangepakt, met hoge straffen voor ambtenaren, politici of private partijen die misbruik maken van hun positie.
- De politie wordt beter opgeleid in het voorkomen van discriminerende besluitvorming, victim blaming, shaming, dwingende controle en psychisch geweld.
- Machtsmisbruik en ongezonde machtsdynamieken in relaties worden erkend en meegenomen bij preventie en interventie.

4. Onafhankelijke herstel- en toezichtsorganen

- Er komt een onafhankelijk orgaan voor sneller herstel bij discriminatie op basis van geslacht, afkomst of andere gronden, inclusief bescherming tegen secundaire victimisatie.
- Het Openbaar Ministerie en de landsadvocaat worden hervormd: officieren van justitie worden beter opgeleid in het herkennen van discriminatie, victim blaming en schending van grondrechten. Er kan flink bespaard worden op rechtszaken tegen burgers door overheidsfalen actief aan te pakken.
- Minder nadruk op het beschermen van de dader; meer focus op bestrijding van willekeur, ambtsmisbruik, valsheid in geschrifte en corruptie.

5. Digitale veiligheid, toegankelijkheid en fraudebestrijding

- Fraude wordt harder aangepakt, met moderne opsporingsmiddelen en betere internationale samenwerking.
- Privacy en het digitale leven van burgers worden beter beschermd tegen overheids- en commerciële inbreuken.
- Extra middelen worden vrijgemaakt voor veiligheid, preventie en digitale weerbaarheid, zodat burgers beschermd zijn in zowel fysieke als digitale ruimtes.
- Strafrechtsketen en strafdossiers worden volledig gedigitaliseerd, zodat kans op vervalsing of willekeur minimaal is. Ook ten behoeve van duurzaamheid.
- Civiele rechtsgang volledig digitaliseren
- Kiesraad en kieswet volledig digitaliseren om vernieuwing en duurzaamheid in de politiek en overheid te stimuleren.

6. Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een samenleving waarin:

- Fundamentele rechten en vrijheid van meningsuiting worden beschermd.
- Slachtoffers van geweld, discriminatie en seksuele uitbuiting centraal staan.
- Corruptie, ambtsmisbruik en machtsmisbruik hard worden aangepakt.
- Veiligheid, preventie en herstel worden versterkt zonder dat de overheid verandert in een politiestaat.

Een echte rechtsstaat beschermt burgers, pakt criminelen en corrupte netwerken aan, en versterkt vertrouwen in justitie en overheid zonder de vrijheden van de samenleving op te offeren.

Innovatie, Ondernemerschap en Digitale Toekomst

De Partij voor de Rechtsstaat erkent dat innovatie, ondernemerschap en digitale ontwikkeling cruciale pijlers zijn voor een sterke, duurzame en veerkrachtige economie. Tegelijkertijd mogen economische groei, technologische vooruitgang en digitale transformatie niet ten koste gaan van veiligheid, privacy, mensenrechten of rechtsstatelijke beginselen. Ons doel is een moderne, veerkrachtige economie waarin talent floreert, ondernemerschap wordt gestimuleerd en technologische innovatie bijdraagt aan welzijn, duurzaamheid en internationale concurrentiekracht

1. Stimuleren van ondernemerschap en talent

- Startups en innovatieve bedrijven krijgen een stimulerend klimaat via belastingvoordelen, versnelde vergunningverlening en financiële ondersteuning.
- Talentontwikkeling staat centraal: onderwijs en bedrijfsleven werken samen om jonge professionals en creatieve denkers klaar te stomen voor een toekomstgericht arbeidslandschap.
- Gelijke kansen voor ondernemers: vrouwen, jongeren, mensen met een migratieachtergrond en personen uit kwetsbare wijken krijgen gerichte programma's en financiering om barrières te doorbreken.
- Mentoring en kennisdeling tussen gevestigde bedrijven en nieuwe ondernemingen worden actief gefaciliteerd.

2. Innovatie en digitalisering

- Investerings in onderzoek en ontwikkeling (R&D) worden vergroot, met prioriteit voor sectoren zoals duurzame energie, biotechnologie, circulaire economie, medische technologie en digitale infrastructuur.
- Overheidsinstanties werken samen met bedrijven en kennisinstellingen om slimme oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen te ontwikkelen.
- Digitalisering van de overheid wordt versneld, met veilige, toegankelijke en transparante digitale diensten voor burgers en ondernemers.

3. Kunstmatige intelligentie (AI) reguleren en benutten

- AI wordt gebruikt als krachtig instrument voor economische groei, gezondheidszorg, onderwijs en veiligheid, maar altijd binnen rechtsstatelijke en ethische kaders.
- Een Europees/Nationaal AI-regelgevend kader wordt geïmplementeerd dat:
 - Transparantie van algoritmes garandeert,
 - Bias, discriminatie en misbruik voorkomt,
 - Verantwoording afdwingbaar maakt bij fouten of schade.
- Publiek-private samenwerking stimuleert veilige AI-innovatie en kennisuitwisseling, met duidelijke richtlijnen voor data-ethiek en privacybescherming.

4. Duurzame en veilige groei

- Innovatie en ondernemerschap moeten bijdragen aan duurzame ontwikkeling, energie-efficiëntie en maatschappelijke waarde.
- Veiligheid en privacy van burgers staan voorop bij digitale transformatie; dat betekent onder andere:
 - Streng bescherming van persoonsgegevens en bedrijfsgeheimen,
 - Voorkomen van ongecontroleerde surveillance of datamonopolies.
- Innovatiebeleid wordt gekoppeld aan het terugdringen van regionale ongelijkheid, zodat economische kansen landelijk toegankelijk zijn.

5. Een moderne economie met internationale slagkracht

- Nederland wordt een internationaal knooppunt voor ethische, innovatieve en digitale bedrijvigheid, aantrekkelijk voor buitenlandse investeringen die passen bij rechtsstatelijke waarden.
- Export en internationale samenwerking worden gestimuleerd via kennisnetwerken, handelsbevordering en innovatiepartnerschappen.
- Ondernemers worden ondersteund bij digitale transformatie, cybersecurity en toegang tot wereldwijde markten.

6. Samenvatting

De Partij voor de Rechtsstaat wil een economie waarin:

- Ondernemerschap en talent maximaal worden benut en gestimuleerd.
- Innovatie, digitalisering en AI veilig, ethisch en rechtsstatelijk verantwoord worden toegepast.
- Groei samengaat met duurzaamheid, gelijke kansen en maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- Nederland een moderne, internationale concurrentiekracht behoudt zonder concessies te doen aan rechtsstaat, privacy of mensenrechten.

Wij bouwen een economie die innovatie belooft, risico's beheerst en kansen voor iedereen creëert. Met een sterke basis voor een duurzame, rechtvaardige en toekomstgerichte samenleving.

Rechtsstaat en Mensenrechten

Handhaving van EU-richtlijn 2024/1385

Doel: Nationale wetgeving en uitvoering volledig afstemmen op Europese standaarden.

Maatregelen:

- Implementatie van Europese normen: Strafbaarstelling van alle vormen van geweld tegen vrouwen, inclusief psychologisch geweld en stalking.
- Training van professionals: Politie, rechters, advocaten en hulpverleners trainen volgens richtlijn.
- Slachtoffergerichte benadering: Focus op bescherming, compensatie en herstel van slachtoffers, niet op bureaucratische procedures.
- Transparantie en toezicht: Publieke rapportage over vervolging, bescherming en preventieprogramma's.
- Internationale verdragen en EHRM naleven.

Hervorming

Jeugdbescherming: Een Veilig Thuis

1. Jeugdbescherming verbeteren

Inleiding:

Recente incidenten, waaronder het onder de loep nemen van JBN Noord door de Inspectie, laten zien dat het huidige systeem van jeugdbescherming tekortschiet. Kinderen moeten in elke situatie centraal staan en beschermd worden tegen verwaarlozing, geweld en bureaucratische inefficiëntie.

Standpunten:

- De veiligheid en het welzijn van kinderen staat altijd voorop.
- Vertrouwen in de jeugdbescherming kan alleen bestaan als transparantie, kwaliteit en professionaliteit gewaarborgd zijn.
- Preventie van crises moet prioriteit krijgen boven het reactief ingrijpen.

Maatregelen:

1. Strengere kwaliteitscontrole: Regelmatige, onafhankelijke audits van jeugdbeschermingsinstellingen.
2. Transparantie en verantwoording: Verplicht rapporteren van zowel successen als verbeterpunten.
3. Opleiding en begeleiding personeel: Structurele training in signalering, communicatie en kindgericht handelen.
4. Snelle interventie bij risicosituaties: Duidelijke protocollen die bureaucratische vertraging minimaliseren.
5. Betere samenwerking met gezinnen: Professionals ondersteunen ouders actief bij opvoeding en zorg waar mogelijk in plaats van direct te scheiden van het kind.
6. Naleving jeugdwet, EHRM en IVRK bij (spoed)uithuisplaatsingen. Dit zijn de mensenrechten en de kinderrechten welke geregeld zijn in het internationaal recht. Internationaal recht gaat boven nationaal recht en is dus dwingend recht waar elk mens zich aan moet houden. Schending hiervan sneller herstellen. Boetes tot €500.000 indien dit herhaaldelijk niet wordt nageleefd door instanties.

2. Politie, discriminatie en waarheidsvinding

Discriminatie en partijdigheid binnen de politie ondermijnen het vertrouwen van de samenleving in wetshandhaving.

Waarheidsvinding moet onafhankelijk, objectief en rechtvaardig zijn, zowel in onderzoeken naar burgers als interne onderzoeken.

Standpunten:

- Iedereen is gelijk voor de wet; discriminatie binnen de politie is onacceptabel.
- Politieonderzoeken moeten transparant en controleerbaar zijn.
- Onpartijdige waarheidsvinding is cruciaal voor vertrouwen en rechtvaardigheid.

Maatregelen:

1. Onafhankelijke toetsing van onderzoeken: Elk incident met mogelijke discriminatie wordt beoordeeld door een externe commissie.
2. Verplichte anti-discriminatie training: Doorlopende training in ethiek, rechtshandhaving en diversiteit.
3. Publieke verantwoording: Jaarlijkse rapportage over discriminatieklachten en afgehandelde zaken.
4. Transparante procedures voor waarheidsvinding: Duidelijke richtlijnen voor interne onderzoeken met externe monitoring.
5. Bescherming klokkenluiders: Politiepersoneel kan zonder repercussies melding maken van discriminatie of onethisch handelen.

3. Verbod op UHP bij complexe scheidingen

UHP (Urgent Hulpverlening Psychiatrisch) wordt in sommige complexe scheidingen ingezet om kinderen te beschermen, maar kan in werkelijkheid traumatiserend zijn en het conflict tussen ouders verergeren.

Standpunten:

- Complexe scheidingen vereisen maatwerk en bescherming van het kind zonder onnodige traumatische interventies.
- UHP mag alleen ingezet worden als het werkelijk noodzakelijk is voor directe veiligheid, niet als instrument in conflicten tussen ouders.

Maatregelen:

1. Verbod op routinematig gebruik van UHP bij scheidingen: Alleen in uitzonderlijke gevallen toegestaan, na onafhankelijke beoordeling.
2. Professionele begeleiding van ouders en kinderen: Bemiddeling en gezinscoaching moeten standaard prioriteit krijgen.
3. Monitoring en evaluatie: Alle gevallen waarin UHP wordt toegepast, worden geëvalueerd om herhaling van misbruik of onnodige traumatisering te voorkomen.
4. Samenwerking met rechtbanken en jeugdbescherming: Heldere richtlijnen voor wanneer en hoe UHP ingezet mag worden, altijd met focus op het kind.

Onderwijs & Samenleving

Onderwijs is de basis voor een vrije, rechtvaardige en veerkrachtige samenleving. Kinderen en jongeren moeten worden voorbereid op de uitdagingen van de toekomst, terwijl ze leren respectvol, verantwoordelijk en betrokken te zijn.

Standpunten en maatregelen:

- Empathie en burgerschap: Wekelijkse lessen en activiteiten waarin kinderen samenwerken, verantwoordelijkheid leren dragen en respect tonen voor elkaar en de samenleving.
- Seculier onderwijs wordt de standaard, vrijheid van godsdienst blijft gehandhaafd. Discriminatie op basis van geslacht (meisjes of vrouwen afschilderen als minder of onderdanig) is echter niet toegestaan binnen christelijke en islamitische scholen.
- Verplichte lessen voor jongeren over misogynie en racisme ter preventie
- Stimuleren van kritisch denken in groep 6-8 basisschool
- Gelijke kansen voor elk kind: Toegang tot kwalitatief goed onderwijs en persoonlijke begeleiding, ongeacht achtergrond, inkomen of woonplaats.
- Voorbereiding op de toekomst
- Digitale vaardigheden, kritische denkvaardigheden, duurzaamheid en innovatie worden geïntegreerd in het curriculum middelbare scholen.
- Ondersteuning van docenten: Professionele ontwikkeling, salarisverhoging en betere werkvoorwaarden en mentale ondersteuning om kwaliteit en betrokkenheid te waarborgen.

Armoede & Gelijkwaardigheid

Een samenleving is pas rechtvaardig als iedereen een waardig leven kan leiden. Armoede moet worden bestreden, discriminatie actief worden aangepakt en het sociaal vangnet moet iedereen bescherming bieden.

Standpunten en maatregelen:

- Leefbaar minimum: Minimumloon en uitkeringen worden afgestemd op een niveau dat een waardig en zelfstandig leven mogelijk maakt.
- Discriminatiebestrijding: Actieve handhaving van wetten tegen discriminatie, inclusief tegen machtsmisbruik door overheden en publieke instellingen.
- Sterk sociaal vangnet: Toegang tot zorg, onderwijs en een veilig thuis voor iedereen, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. Eigen risico wordt afgeschaft, zorg toegankelijker gemaakt.
- Preventie en empowerment: Investerings in trainingen, begeleiding en ondersteuning die mensen helpen zelfstandig te worden en armoede en criminaliteit te doorbreken.

Migratie & Asielbeleid

Migratie en asiel zijn complexe onderwerpen die consequenties hebben voor veiligheid, samenleving en rechtsstaat. Onze partij gelooft dat een effectief beleid gebaseerd moet zijn op mensenrechten, rechtsstatelijke principes en praktische oplossingen, niet op politieke obsessie of populistische angst. De afgelopen decennia is dit verzuimd door rechtse kabinetten die wetten en verdragen onvoldoende naleefden, wat heeft geleid tot structurele problemen en anti-rechtsstatelijk handelen. Wij kiezen voor een koers die menswaardig, rechtmatig en oplossingsgericht is.

Standpunten en maatregelen:

- Menswaardige opvang: Iedereen die bescherming nodig heeft, krijgt veilige en humane opvang, met respect voor menselijke waardigheid, gezondheid en onderwijs van kinderen.
- Defensie en crisisopvang: Waar nodig kan defensie worden ingezet om tijdelijk opvangcapaciteit te waarborgen, altijd in lijn met Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en andere internationale verplichtingen.
- Efficiënt en rechtmatig beleid: Versnelling van asielprocedures en betere samenwerking tussen gemeenten, staatsorganisaties en internationale instanties om langdurige onzekerheid voor asielzoekers te voorkomen.
- Geen migratieobsessie: Migratie wordt niet als politieke obsessie ingezet; beleid richt zich op echte problemen zoals overbelasting van opvang, structurele schendingen van rechten, en integratie van kansrijke migranten.
- Herstel van de rechtsstaat: Handhaving van wetten en verdragen volgens de orde van de advocaten en bestaande rechtsstatelijke kaders, zodat falend beleid van voorgaande kabinetten wordt rechtgezet.
- Integratie en participatie: Migranten die legaal verblijven krijgen begeleiding voor taal, werk en maatschappelijke participatie, zodat zij bijdragen aan de samenleving en eigen zelfstandigheid ontwikkelen.
- Transparantie en controle: Publieke verantwoording over asielprocedures, opvangcapaciteit en integratieprogramma's, met toezicht door onafhankelijke instanties.

Kernprincipe:

Migratie- en asielbeleid moet de rechtsstaat versterken, mensenrechten respecteren, en echte maatschappelijke problemen oplossen zonder populistische overdrijving of discriminatie.

De Rechtsstaat in dienst van de mens

De Partij voor de Rechtsstaat is de volwassen stem in een politiek landschap vol extremen. Niet links, niet rechts, maar rechtvaardig en rechtsstatelijk, met oog voor gelijkwaardigheid en menselijkheid.

Wij zijn er voor iedereen: voor gezinnen, kinderen, vrouwen, ondernemers en kwetsbaren. Voor een samenleving waarin de rechtsstaat sterk blijft, waarin veiligheid en bescherming hand in hand gaan met vrijheid en respect voor mensenrechten.

Ons programma laat zien dat het mogelijk is om problemen op te lossen zonder extremen, om beleid te voeren dat recht doet aan mensen én wetten, en om te bouwen aan een samenleving waarin ieder individu meetelt en beschermd wordt. Wij maken geen onderscheid.

Samen zetten wij de rechtsstaat boven politiek opportunisme. Samen zorgen wij voor een toekomst die veilig, eerlijk en menselijk is voor iedereen.

Dit is ons kompas. Dit is onze belofte.

PARTIJ PROGRAMMA

LinkedIn   @PARTIJVOORDERECHTSSTAAT

PARTIJ VOOR DE RECHTSSTAAT

Voor een sterke rechtsstaat, veiligheid en menselijkheid.

Wij zijn de volwassen tegenstem tegen extremen. Niet links, niet rechts.

Maar voor waarden die universeel zijn: menselijkheid, veiligheid, gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid.

◆ Rechtsstaat & Democratie

- Onafhankelijke rechters en justitie beschermen tegen politieke invloed.
- Naleving van internationaal recht en oorlogswetten – stabiliteit bij de bron.
- Sterker toezicht op overheid, burgers beter beschermd.

◆ Veiligheid

- Nationaal noodplan tegen femicide en huiselijk geweld.
- Training voor politie & justitie in vrouwenrechten en discriminatie.
- Snelle hulp en preventie boven repressie.
- Een EU alternatief voor de NAVO

◆ Jeugd

- Jeugdzorg hervormen: meer hulp aan huis, minder uithuisplaatsingen.
- Gezinnen structureel aan huis begeleiden en kinderen beter beschermen.

◆ Migratie & Stabiliteit

- Oorzaken aanpakken, niet alleen gevolgen.
- Eerlijke opvang en snelle integratie.
- Talent en innovatie stimuleren door internationale kenniswerkers.

◆ Wonen

- Versneld meer betaalbare huizen bouwen.
- Grenzen voor speculanten en huisjesmelkers.
- Eerlijke huurprijzen.

◆ Economie & Innovatie

- Investeren in duurzame technologie en banen van de toekomst.
- Kleine ondernemers steunen, grootkapitaal reguleren.

◆ Onderwijs & Samenleving

- Wekelijks les in empathie en burgerschap.
- Gelijke kansen voor ieder kind.
- Voorbereiden op een duurzame en digitale toekomst.

◆ Armoede & Gelijkwaardigheid

- Minimumloon en uitkeringen naar een leefbaar niveau.
- Discriminatie keihard aanpakken – ook door de staat.
- Een sterk vangnet: zorg, onderwijs en een veilig thuis voor iedereen.

Onze belofte

Wij bouwen aan een Nederland waar de politiek, macht en het recht in dienst van de mens staat.

Stem op PVDR

Amsterdam Friesland

Lijst 27

Stemmen op PVDR vanuit een andere gemeente 🗳️

Wist je dat mensen vanuit een andere gemeente ook op PVDR kunnen stemmen? Dit werkt als volgt:

Dan heb je een kiezerspas nodig. Deze kun je op 2 manieren aanvragen:

- Schriftelijk tot uiterlijk vrijdag 24 oktober 2025;
- Persoonlijk bij het gemeenteloket of tot uiterlijk dinsdag 28 oktober 2025 12.00 uur of
- Online een kiezerspas of vervangende stempas aanvragen tot uiterlijk vrijdag 24 oktober 2025;

Met de kiezerspas kun je gaan stemmen in een andere Nederlandse gemeente naar keuze.

Je kunt op de Partij voor de Rechtsstaat (PVDR lijst 27) stemmen met jouw kiezerspas buiten jouw gemeente in de kieskringen Amsterdam of in Friesland. Laatste lijst van het stembiljet, makkelijk te vinden.

Stem PVDR! 🗳️

@partijvoorderechtsstaat